

XXIX Nedelja zdravlja usta i zuba

Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” sa mrežom instituta/zavoda za javno zdravlje i Stomatološkim fakultetom Univerziteta u Beogradu u periodu od 13. do 19. maja 2019. godine na teritoriji Srbije obeležava XXIX Nedelju zdravlja usta i zuba. Ove godine kampanja se obeležava pod sloganom „ORALNO ZDRAVLJE ČUVAMO OD NAJRANIJEG UZRASTA”.

Ciljevi ove kampanje, koja se u Srbiji obeležava od 1991. godine, su:

- Ukazati na značaj oralnog zdravlja i na to da se primenom adekvatnih mera dobro oralno zdravlje može održati tokom čitavog života.
- Uticati na poboljšanje zdravlja usta i zuba dece i na stvaranje navike pravilnog održavanja higijene i primenu mera neophodnih za očuvanje oralnog zdravlja.
- Doprineti da se poveća broj ljudi sa očuvanim oralnim zdravljem.
- Podsticati donosiocce odluka za podršku merama za unapređenje oralnog zdravlja stanovništva.
- Mobilisati sve sektore društva na zajedničke akcije koje imaju za cilj promociju oralnog zdravlja.
- Motivisati pojedince, porodice, zajednice i donosiocce odluka za aktivan odnos prema unapređivanju oralnog zdravlja, svako u svom domenu.

Nedelja zdravlja usta i zuba se obeležava brojnim aktivnostima kao što su javne i druge manifestacije u kojima učestvuje stručna javnost, ali i opšta populacija. Nosioци i koordinatori aktivnosti tokom Nedelje zdravlja usta i zuba na nivou okruga su okružni instituti i zavodi za javno zdravlje, a za teritoriju svake opštine službe stomatološke

zaštite domova zdravlja, uz aktivno učešće privatne stomatološke prakse, lokalne zajednice, privatnog sektora i udruženja građana.

U okviru Kampanje se organizuje konkurs za izbor najboljih literarnih sastava i likovnih radova namenjen deci u vrtićima i učenicima osnovnih škola u Republici Srbiji koji ima za cilj podsticanje zdravstvenovaspitnog rada u vrtićima i osnovnim školama na temu oralnog zdravlja.

Opšte preporuke za očuvanje oralnog zdravlja koje se plasiraju u okviru ove kampanje nisu usmerene samo na značaj održavanja adekvatne higijene i redovnih poseta stomatologu, već obuhvataju i preporuke za smanjenje unosa šećera, bezbedno fizičko okruženje, a podstiče se i uključivanje poruka o uticaju konzumiranja alkohola i pušenja na oralno zdravlje.

Oralno zdravlje u svetu i Srbiji

Oralno zdravlje je značajan pokazatelj opšteg zdravlja i kvaliteta života. Svetska zdravstvena organizacija definiše oralno zdravlje kao „stanje bez hroničnog bola usta i lica, bez malignih bolesti usne duplje i grla, oralnih infekcija i rana, bez oboljenja desni, karijesa, gubitka zuba, kao i bez drugih oboljenja i stanja koji ograničavaju kapacitet osobe da žvaće, grize, smeje se, govori i negativno se odražavaju na psiho-socijalno blagostanje”.

Bolesti usta i zuba su najčešća nezarazna oboljenja koja se mogu javiti tokom života i koja uzrokuju bol, nelagodnosti, ali mogu dovesti i do ozbiljnih posledica po opšte zdravlje.

Karijes, periodontalna oboljenja tj. oboljenja desni, oralni karcinomi, oralne manifestacije HIV infekcije i traume usta i zuba spadaju u najčešća oralna oboljenja i stanja, a u velikoj meri ih je moguće prevenirati ili se mogu lečiti u ranoj fazi. U velikom broju zemalja sa niskim i srednjim prihodima, sa porastom urbanizacije i promenama u uslovima življenja, učestalost oralnih oboljenja nastavlja da raste. Ovome u velikoj meri doprinosi nedostatak zaštite fluoridima, neadekvatna pokrivenost stomatološkom zdravstvenom zaštitom na primarnom nivou, ali i upotreba šećera, duvana i alkohola.

Prema procenama dobijenim u okviru studije o opterećenju bolestima na globalnom nivou (*The Global Burden of Disease Study*) iz 2016. godine skoro polovina svetske populacije (3,58 milijardi ljudi) ima neko oralno oboljenje. Karijes stalnih zuba u svetu ima 2,4 milijarde ljudi, a 486 miliona dece ima karijes mlečnih zuba. Nelečena parodontopatija, koja u krajnjoj fazi dovodi do ispadanja zahvaćenih zuba, zauzima među hroničnim nezaraznim oboljenjima 11. mesto prema učestalosti na globalnom nivou.

U zemljama Evropskog regiona Svetske zdravstvene organizacije, 20–90% šestogodišnjaka ima karijes. Procenat stanovnika u starosnoj grupi 65–74 godine koji

nema nijedan prirodan zub varira od 20 do 50%. Učestalost oboljenja usta i zuba, kao i pristup stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti, značajno varira među evropskim zemljama. Lečenje bolesti usta i zuba je skupo i u proseku čini 5% ukupnih troškova za zdravstvenu zaštitu u većini zemalja sa visokim prihodima. Nejednakosti u oralnom zdravlju među zemljama i među različitim osetljivim grupama stanovništva postoje u čitavom svetu.

Prema rezultatima istraživanja koje je sprovedeno na nacionalno reprezentativnom uzorku 2013. godine, samo 8,3% stanovnika Srbije starijih od 25 godina ima sve svoje zube, a manje od polovine (45,6%) stanovništva procenjuje stanje svojih zuba i usne duplje kao dobro. Posebno su ugroženi stanovnici nižeg obrazovnog statusa i lošeg materijalnog stanja koji u značajno većem procentu sopstveno oralno zdravlje procenjuju kao loše i u značajno manjem procentu redovno peru zube. Izveštaj o unapređenju kvaliteta rada u zdravstvenim ustanovama Republike Srbije u 2017. godini pokazuje da je u Srbiji u 2017. godini 36,6% dece u sedmoj godini života imalo sve zdrave zube, a da je procenat dece u dvanaestoj godini života sa svim zdravim stalnim zubima iznosio 35,5%. U 2017. godini na nivou Republike Srbije 88,1% dece u sedmoj godini života i 83,3% dece u dvanaestoj godini života obuhvaćeno je lokalnom aplikacijom koncentrovanih fluorida.

Istraživanja ponašanja u vezi sa zdravljem kod dece školskog uzrasta u Republici Srbiji koje je sprovedeno 2017. godine pokazalo je da naviku svakodnevnog pranja zuba češće od jednom dnevno ima oko dve trećine školske dece uzrasta 11,13 i 15 godina (70,9%), značajno više devojčica nego dečaka (82,6% prema 59,9%).

Neadekvatna oralna higijena i primena fluorida, kao i neredovne kontrole kod stomatologa imaju značajan uticaj na oralnog zdravlje. Pored toga, faktori rizika koji su povezani sa oboljenjima usta i zuba su isti kao i za vodeće nezarazne hronične bolesti kao što su nepravilna ishrana, upotreba duvana i alkohola.

Opšte preporuke za očuvanje oralnog zdravlja su:

- Održavanje adekvatne higijene, što podrazumeva redovno pranje zuba ujutro i uveče, kao i posle svakog obroka i korišćenje konca za zube
- Smanjenje unosa šećera i izbalansirana ishrana
- Korišćenje zaštitne opreme za sportske aktivnosti i pridržavanje propisanih mera bezbednosti u saobraćaju
- Bezbedno fizičko okruženje
- Posete stomatologu radi redovne kontrole, uklanjanje zubnog kamenca od strane stomatologa i primena fluorida prema preporuci stomatologa
- Prestanak ili smanjenje konzumiranja alkohola
- Prestanak pušenja.

29.nedelja zdravlja usta i zuba je veoma uspešno obeležena u Pirotu u predškolskoj ustanovi **“Čika Jova –Zmaj”**. Organizatori obeležavanja su Zavod za javno zdravlje

Pirot u saradnji sa dečjom preventivnom stomatologijom Doma zdravlje Pirot, a neposredni nosioci aktivnosti su deca predškolske ustanove sa svojim vaspitacima. Dečja predstava o značaju redovne higijene usta i zuba i pravilnoj ishrani, kako bi sačuvali oralno zdravlje ostavila je predivan utisak na sve prisutne u sali.

[Preuzmite Konkurs](#)

[Preuzmite Poster](#)